

**Ankara
Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Adalet MYO**

Adalet Programı

**Yargı Örgütü
Dersleri**

ÜNİTE V

İCRA TEŞKİLATI

İCRA TEŞKİLATI

İcra Teşkilatı

- Cebri icra, bir hakkın devlet eliyle zorla uygulanması, yerine getirilmesi anlamına gelir.
- Bir kişinin ödemesi gereken bir borcunu ödememesi, bir mahkeme kararına uymaması hallerinde ilgili hakkın kamu gücü kullanarak sahibine verilmesi gerekir.
- Hukuk hiç kimseye hakkını zor kullanarak almak hakkını vermemiştir. Çağdaş hukuk devletinde birinin hakkını başkasından zorla almak yetki ve görevi sadece devlete aittir.
- Devlet teşkilatı içinde yargı organları bünyesinde cebri icra için bir teşkilat kurulmuştur. Cebri icra işiyle görevlendirilmiş devlet kurumları icra daireleridir. İcra ve İflas Kanunu hükümleri uyarınca cebri icra görevini yerine kamu görevlilerine ise icra müdürü-memuru adı verilir.

İcra Teşkilatı

- **Asıl İcra Organları**
- Asıl icra organları, yalnızca icra işleri ve bu işlerle ilgili denetim ve uyuşmazlıkların çözümü veya kanun yollarına başvuru amaçlı kurulmuş olan ve görev yapan icra organlarıdır.
- Bunlar;
  1. **İcra Dairesi**
  2. **İcra Mahkemesi**
  3. **Bölge Adliye Mahkemeleri**
  4. **Yargıtay Daireleri**
- **Yardımcı İcra Organları**
- Yardımcı icra organları, kendi asıl görev alanlarındaki işlemler dışında ayrıca kanun gereği icra işlemlerine de bakan organlardır.
- Bunlar;
  1. Genel Mahkemeler
  2. Cumhuriyet Savcılığı
  3. Adalet Müfettişleri

İcra Teşkilatı

• İCRA DAİRESİ

- İcra teşkilatının temel organı, icra işlerinde birinci derecede görevli olan icra dairesidir.
- Hangi takip yoluna başvurulmak istenirse istensin, takip icra dairesine başvuru ile başlar.
- Her asliye hukuk mahkemesinin yargı çevresinde yeteri kadar icra dairesi bulunur. Nüfus ve iş yoğunluğu dikkate alınarak o yerde birden fazla icra dairesi kurulabilir.
- İcra dairesinin başında bir icra müdürü bulunur ve müdür icra dairesinin sorumlu amiri durumundadır. İcra müdürünün yanında yeteri kadar müdür yardımcısı, katip, mübaşir, hizmetli gibi diğer yardımcı personel bulunur.
- Her ne kadar icra dairesi, kanunda belirtilen esaslara göre icra mahkemesi hakiminin daimi gözetimi ve denetimi altında ise de, icra mahkemesine bağlı bir organ değildir. Bu sebeple icra dairesi, mevzuat tarafından kendisine verilmiş yetkileri doğrudan ve icra mahkemesinden talimat almaya ihtiyaç duymadan kullanabilir. Ancak, icra dairesi görevlileri kanununa aykırı hareket ederse yaptığı işlem, ilgilinin şikayeti üzerine icra mahkemesi tarafından denetlenir, iptal edilip düzeltilir.
- İcra dairesi icabında zor kullanma yetkisini de haizdir.
- İcra dairesinin genel olarak icra takibinin her aşamasındaki görevleri şunlardır:
  1. İcra dairesi takip talebini alır.
  2. Takibin ilamsız ya da ilamlı olmasına göre ödeme veya icra emri gönderir.
  3. Takip konusu para ve teminat alacağına ilişkin ise, borçlunun mallarına haczedilip satar.
  4. Koşullar oluştuğunda sıra cetveli düzenler
  5. Satıştan elde edilen parayı alacaklıya öder veya alacaklılar arasında paylaşır.
  6. Gerekirse alacaklıya alacağın ödenmeyen kısmı için aciz belgesi verir.
  7. Para ve teminat alacakları dışında kalan takipler için icra dairesi, borçluya icra emri gönderir.
  8. Süresi içine icra emrinin gereği yerine getirilmezse zorla yerine getirilmesi sağlar.
- İcra dairesinin, yasalar ile verilmiş takdir yetkisi ve zor kullanma yetkisi niteliğinde çeşitli yetkiler ile yükümlülükleri vardır.

İcra Teşkilatı

• İCRA MAHKEMESİ

İcra dairesinin işlemlerinin kanuna uygun ve doğru olup olmadığını denetlemek ve kanunla kendisine verilen diğer icra işlerine bakmak üzere, icra dairesinin üstünde icra mahkemesi kurulmuştur.

5092 sayılı kanunla yapılan değişiklikten önce icra mahkemeleri icra tetkik mercii olarak adlandırılmış olup bugün de birçok yasa da yer alan bu terim icra mahkemesine karşılık gelmektedir.

İcra mahkemesi, icra dairesinin üstünde olmakla birlikte, icra dairesine yapacağı işlemler için doğrudan talimat veremez ve icra işlemlerini doğrudan icra dairesinin yerine geçerek yapamaz

Her asliye mahkemesinin yargı çevresinde bir icra mahkemesi bulunur. Ayrı bir icra mahkemesi bulunmayan yerlerde, o yer hukuk mahkemesi icra mahkemesi görevini de kapsar. İcra mahkemesinin değişik görevleri bulunmaktadır.

İcra mahkemesinin belli başlı görevleri şunlardır:

1. İcra dairelerinin işlemlerine karşı yapılan şikayetleri incelemek.

2. Takibe karşı borçlunun ileri sürdüğü itirazları incelemek,, itirazların kaldırılması taleplerini karara bağlamak.

3. Hacizde ve iflasta istihkak davalarını incelemek.

4. İhalenin feshini şikayet yolu ile incelemek.

5. İcra ve İflas suçlarını inceleyerek ceza vermek.

Yukarıda belirtilen görevleri dışında İcra mahkemesi kanunla verilen diğer görevleri yapar. Örneğin, ilamlı icrada icranın geri bırakılması taleplerini inceler, takibin iptal veya talikine karar verir.

İcra Mahkemesi kararları, hukuki uyumsuzluk hakkında kural olarak maddi anlamda kesin hüküm oluşturmaz. Bu nedenle yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulamaz. Bunun sonucu olarak, icra mahkemesinde karara bağlanan bir husus, kural olarak, daha sonra genel mahkemelerde tekrar dava konusu yapılabilir. İcra mahkemesi kararları sadece o takip konusu hakkında, takip hukukuna özgü bir etkiye ve kesinliğe sahiptir. Kararların kesin bir hüküm oluşturmama kuralının iki istisnası vardır. Bunlar; İhalenin feshi ve istihkak davasıdır.

İcra mahkemelerinde basit yargılama usulüyle yargılama yapılır. Bu nedenle kural olarak “tanık dinlenmez, yemin kabul edilmez.”

İcra Teşkilatı

- **Bölge Adliye Mahkemeleri ile Yargıtay**
- **(İcra İflas İşlerine Bakan BAM ve YARGITAY Hukuk Daireleri)**
- İcra takibi sırasında açılan davalar hakkında mahkemelerin verdikleri kararlar ile itirazların kaldırılması ve şikayetler hakkında verilen icra mahkemesi kararlarına karşı kanun yoluna BAM ve daha sonra da YARGITAY nezdinde başvurulduğu takdirde, bu başvurular, ilgili yargı mercilerinin İcra ve İflas Kanununun Uygulanmasına Dair Davalar Hususunda yetkilendirilmiş hukuk daireleri tarafından istinaf ve temyiz yolları ile yeniden yargılanıp hukuken incelenir

İcra Teşkilatı

- Hukuk yargısı alanında görevli genel mahkemeler (*asliye hukuk ve asliye ticaret mahkemeleri!*), menfi tespit davası, istirdat (geri alma) davası, borçtan kurtulma davası, itirazın iptali davası, iflas davaları, ihtiyati haciz davası gibi davalara bakmak ve hacizde ve iflasta sıra cetveline yapılan itirazları incelemek gibi İcra ve İflas Hukukuna dair bazı görevleri yerine getirir.

Ders sonu

**iyi
haftalar!**

